

Uchwała Nr XVII/131/2012/2012
Rady Gminy Tworóg
z dnia 27 lutego 2012 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012 – 2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 40 ust. 1, art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887 - **Rada Gminy Tworóg**

uchwała, co następuje

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012 – 2015 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tworóg.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 01 stycznia 2012 roku.

UZASADNIENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tworóg na lata 2012 – 2015 został przygotowany jako jeden z elementów realizacji postanowień Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny przedstawia kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem, szczególnie tych, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej.

Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodziny i jej zdolności do przezwyciężenia braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Ważnym aspektem jest to, że program będzie służyć jako jeden z dokumentów niezbędnych przy ubieganiu się o dodatkowe środki finansowe w ramach ogłaszanych programów lub konkursów.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2012 – 2015

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jednym z celów jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających działania osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców gminy Tworóg, ratownicze i wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Obejmują pomocą rodziny zagrożone różnego typu patologiami, dysfunkcyjne oraz dzieci i młodzież zagrożoną niedostosowaniem społecznym.

Gminny Program Wsparcia Rodziny będzie promowany poprzez:

1. Plakaty umieszczane na terenie gminy,
2. ulotki i wizytówki informacyjne rozpowszechniane w trakcie imprez społeczno - kulturalnych,
3. informacje w mediach,
4. strony internetowe,
5. w trakcie konferencji, spotkań szkoleniowych, imprez kulturalno- sportowych z udziałem adresatów.

Monitorowanie programu polegać będzie na gromadzeniu informacji dotyczących projektów pomocowych realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, edukacyjne w zakresie pomocy i integracji społecznej oraz organizacje pozarządowe.

Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze.

Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Istnieją różne typy rodzin i postawy przez nie reprezentowane, a to wpływa na rodzaj postaw społeczno-moralnych dzieci i młodzieży wychowujących się w tych rodzinach. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest wartością, której – w odniesieniu do jednostki jak i globalnie – do całego społeczeństwa, nie można niczym równoważnym zastąpić.

We wszystkich społeczeństwach rodzina stanowi najmniejszą, po jednostce, komórkę społeczną. Jej charakter, wielkość i rola, jaką spełnia mogą być w różnych społeczeństwach różne, lecz nawet w najprymitywniejszych instytucja taka istnieje. W wielu kulturach trwałość rodziny oparta jest na więzi małżeńskiej, w większości też jest to związek mężczyzny z kobietą. Istnieją jednak również społeczeństwa, w których w związek małżeński wchodzi więcej niż dwie osoby zwłaszcza tam, gdzie silna jest tradycja rodziny wielkiej, a majątek należący do gospodarstw domowych jest dziedziczony.

Rodzina, zarówno ta duża, jak i mała, spełnia w społeczeństwie wiele różnych funkcji. Funkcje te można ogólnie podzielić na cztery grupy. Pierwszą i podstawową funkcją rodziny jest prokreacja i podtrzymanie ciągłości rodu. Druga polega na socjalizacji dzieci, czyli nauczaniu ich reguł zachowania, uznanych prawideł postępowania w danym społeczeństwie za

właściwe i przekazania przyjętego systemu wartości. Trzecią funkcją rodziny jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb (np. jedzenia, schronienia i ubrania) jej członkom. Czwarta polega na wskazaniu odpowiedniego miejsca w społeczeństwie. Warto też wspomnieć, że rodzina jako grupa społeczna jest z natury cykliczna, czy też odnawialna. Człowiek, w miarę upływu lat, pełni kolejne role w rodzinie.

Istnieją różne formy rodziny, rozróżniane według odmiennych kryteriów:

1. formalnego lub nieformalnego związku cywilnego stanowiącego trzon rodziny:

- najczęściej małżeństwa mogącego mieć charakter monogamii lub poligamii,
- konkubinatu,
- związku partnerskiego.

2. rozkład władzy w rodzinie może mieć charakter matriarchalny, patriarchalny lub partnerski;

Współczesne społeczeństwa wykształciły tzw. alternatywne formy rodziny takie jak:

- rodzina niepełna
- rodzina zastępcza
- rodzina zrekonstruowana
- rodzinny dom dziecka

Rodziny to systemy społeczne, trwające i otwarte. Rodzina jako system to całość, która jest czymś więcej niż tylko sumą części. Kiedy mówimy o rodzinie jako systemie społecznym, myślimy przede wszystkim o procesie - komunikowaniu się, działaniu i współdziałaniu poszczególnych elementów, a nie o strukturalnych cechach układu. Tak więc rodzina, jeśli rozpatrywać ją w perspektywie systemowej, to grupa współzależnych od siebie osobników, których łączy poczucie historii, więzi emocjonalne oraz strategie działania w celu zaspokojenia potrzeb zarówno całej rodziny, jak i jej członków.

Funkcjonalna, zdrowa rodzina jest zdrową glebą, na której jej członkowie mogą wyrosnąć na dojrzałe istoty ludzkie. Ma ona następujące cechy:

- zabezpiecza przetrwanie i rozwój;
- zaspokaja potrzeby emocjonalne swoich członków; potrzeby te obejmują znalezienie równowagi pomiędzy autonomią i zależnością oraz nauką zachowań społecznych i seksualnych;
- zapewnia rozwój i wzrastanie każdego członka, w tym także rodziców;
- jest miejscem, gdzie rozwija się poczucie własnego "ja";
- jest podstawową "jednostką socjalizacji" i ma decydujące znaczenie dla przetrwania społeczeństwa.

Wymienione cechy zawierają się w twierdzeniu, iż rodzina odgrywa podstawową rolę psychicznego kształtowania zdrowia psychicznego dziecka, a tym samym kondycja rodziny ma zasadnicze znaczenie dla zdrowia psychicznego całego społeczeństwa.

Instytucjonalne i rodzinne formy opieki zastępczej.

Dziecku, które z różnych przyczyn nie może wychowywać się w swojej naturalnej rodzinie, państwo zapewnia opiekę w domach dziecka i innych pokrewnych placówkach. Są to instytucjonalne formy opieki zastępczej.

W myśl przepisów ustawy o pomocy społecznej, instytucjonalną formę opieki sprawują placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze w zależności od podmiotu prowadzącego, dzielą się na:

1. Publiczne - prowadzone przez gminę, powiat lub samorząd województwa;
2. niepubliczne – prowadzone na podstawie umowy o realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej, przez:

- a. organizacje pozarządowe prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej,
- b. osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej.

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 19 października 2007r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, wyróżnia placówki następującego typu:

1. Interwencyjne;
2. rodzinne,
3. socjalizacyjne,
4. wielofunkcyjne.

W Polsce najwięcej, mimo założeń reformy, funkcjonuje placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego (dawnych domów dziecka).

Konwencja o prawach dziecka, ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku, stanowi, że „Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne, w odpowiedniej instytucji”. Prawo to zapisane jest również w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w art.72 ust.2: „Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”. W polskim systemie opieki nad dzieckiem osieroconym lub pozbawionym opieki rodziców biologicznych, ukształtowanym jeszcze przed 1989 rokiem, dominowały formy instytucjonalnej opieki całkowitej. System opieki zastępczej aż do 1999 miał charakter resortowy. Zadania polityki społecznej realizowały wówczas trzy resorty: edukacji, pracy i polityki socjalnej oraz zdrowia i opieki społecznej. W 1999 roku, w wyniku przeprowadzonej reformy administracyjnej kraju, nałożono na powiaty obowiązek zapewnienia dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodziców naturalnych - zastępczego środowiska wychowawczego. Obecnie następuje przekształcanie istniejących form opieki instytucjonalnej w mniejsze struktury, zauważalny jest także rozwój rodzinnych form opieki z jednoczesną pracą na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Przez **rodzinną opiekę zastępczą** rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione i niespokrewnione, które są ustanawiane przez sąd oraz zawodowe, które pobierają wynagrodzenie za pełnienie takiej funkcji) oraz instytucjonalne formy rodzinnej opieki nad dzieckiem tj. rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze, oraz kameralne formy opieki nad dzieckiem, w których dzieci przebywają w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego (grupy usamodzielnienia, grupy mieszkaniowe).

Rodzinny dom dziecka to placówka opiekuńczo-wychowawcza, która przeznaczona jest dla 4 do 8 dzieci (wyjątkiem są sytuacje, kiedy do placówki zostaje skierowane rodzeństwo – wtedy dzieci może być więcej).

I. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY:

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji wymagających interwencji kryzysowej,
2. zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych,
3. zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży,
4. zapobieganie niepowodzeniom szkolnym,
5. zapobieganie niedożywieniu dzieci,
6. zapewnianie opieki nad dziećmi podczas pracy rodziców,
7. rozwiązywanie sytuacji kryzysowych,
8. udzielanie pomocy w przezwyciężaniu uzależnień,
9. zapewnianie opieki nad dziećmi wymagającymi oddziaływania wychowawczego,
10. pomaganie w przezwyciężeniu trudności szkolnych,
11. zapewnianie integralnego rozwoju psychofizycznego,
12. zabezpieczanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny,
13. przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej całych rodzin,
14. poszukiwanie nowych alternatywnych rozwiązań w zakresie pracy z dzieckiem,
15. koordynowanie wszystkich działań instytucji samorządowych a także organizacji pozarządowych mogących służyć pomocą potrzebującym dzieciom,
16. aktywizowanie dzieci na rzecz własnego rozwoju.

II. PRIORYTETY W REALIZACJI PROGRAMU

1. Wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach, pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny,
2. poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin,
3. poprawa jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi,
4. zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy,
5. wspieranie rodziny w realizacji jej funkcji wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych, ochrona praw rodziny i dziecka,
6. podejmowanie pełnych działań podmiotów publicznych oraz niepublicznych na rzecz rodzin,
7. promowanie rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą, opartych na elastyczności, kompleksowości, efektywności, ciągłości i różnorodności form działania,
8. przeciwdziałanie stanom grożącym degradacją społeczną, bezradnością społeczną,
9. uzupełnianie braków zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych rodzin i dzieci,

10. integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka oraz przeciwdziałanie i likwidacja czynników dezorganizujących środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży.
11. rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwalaniu potrzeb intelektualnych, twórczych, organizacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży,
12. ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, wykołajaniem oraz przestępczością,
13. pomoc w integracji rodziny z jej otoczeniem społecznym.

III. KIERUNKI PRACY

1. PRACA Z RODZINĄ:

Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego:

- a. wspieranie dla rodzin z osobą długotrwale bezrobotną,
- b. rozwój systemu wsparcia dla rodzin z osobą niepełnosprawną i starszą,
- c. wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem,
- d. wspieranie rodzin z problemem uzależnienia,
- e. wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi,
- f. prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (psycholog, prawnik, pracownik socjalny),
- g. kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych i współuzależnionych,
- h. dostarczenie usług i świadczeń pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych,
- i. zapobieganie niedożywieniu dzieci z rodzin ubogich,
- j. prowadzenie punktu informacyjnego dotyczącego rzeczy używanych i możliwości ich przekazania,
- k. udzielanie pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych pobieranych z CARITAS,
- l. wspieranie rodziców w funkcjach opiekuńczo- wychowawczych,
- m. prowadzenie akcji promocyjnych i propagandowych.

2. PRACA Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ:

- a. wspieranie dzieci z rodzin nie objętych programami rządowymi w zakresie przygotowania wyprawki szkolnej,
- b. dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci w tym dofinansowanie obozu terapeutycznego dla dzieci z grup ryzyka, wspieranie wyjazdów integracyjnych dzieci i młodzieży,
- c. zapewnienie dostępu do specjalistów dziecięcych dla wszystkich dzieci z terenu Gminy Tworóg (niezależnie od dochodu rodziny- psycholog dziecięcy, logopeda),
- d. wspieranie promowania lokalnych liderów.

3. PRACA Z RODZINĄ ZASTĘPCZĄ:

- a. promowanie rodzinnej opieki zastępczej,
- b. ochrona dzieci pozbawionych opieki w rodzinie naturalnej przed instytucjonalnymi formami opieki,
- c. realizowanie szkoleń w zakresie tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej,
- d. wspieranie istniejących i tworzenie nowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka,
- e. wszechstronna opieka nad dzieckiem pozbawionym elementarnego oparcia w rodzinie naturalnej,
- f. tworzenie infrastruktury niezbędnej dla dobrego funkcjonowania rodzinnej opieki zastępczej.

4. PRACA Z OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI:

- a. opracowanie gminnej bazy danych osób niepełnosprawnych,
- b. zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym,
- c. świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- d. udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej,
- e. udzielanie poradnictwa i świadczeń administracyjnych,
- f. informowanie i wspieranie w udziale w programach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- g. wspieranie programów rehabilitacyjnych przygotowujących młodzież niepełnosprawną do samodzielnego życia,
- h. wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- i. wspieranie programów promujących tolerancję wobec osób niepełnosprawnych,
- j. wspieranie programów integracyjnych wśród środowisk osób zdrowych i niepełnosprawnych.

5. PRACA Z OSOBAMI STARSZYMI I SAMOTNYMI:

- a. udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej zgodnie z ustawą,
- b. świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- c. udzielanie poradnictwa i świadczeń administracyjnych (np. pomoc w wypełnianiu wniosków o rentę i emeryturę itd.),
- d. dowożenie żywności dla osób leżących i samotnych

6. PRACA W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA:

- a. kompensowanie deficytów zdrowotnych oraz świadczeń i usług z zakresu promocji zdrowia i zadań ze sfery zdrowia publicznego,
- b. wspieranie cyklicznych badań stanu zdrowia i sprawności,
- c. realizowanie ochrony zdrowia z zakresu zdrowia publicznego (higiena, szczepienia ochronne i profilaktyka),

- d. realizowanie programów profilaktycznych i prozdrowotnych w szkole (wady postawy, wymowy, zgryzu, wzroku i nieprawidłowego żywienia),
- e. realizowanie programów przeciwdziałających przemocy, autoagresji i uzależnieniom,
- f. realizowanie programów propagujących zasady zachowania bezpieczeństwa w ruchu ulicznym, w domu, w czasie zabawy, na wakacjach oraz w kontaktach z innymi ludźmi,
- g. promowanie zdrowego trybu życia.

7. PRACA W ZAKRESIE SPORTU, REKREACJI I WYPOCZYNKU:

- a. rozbudowa istniejącej i tworzenie nowej bazy aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia,
- b. wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- c. wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej i turystycznej,
- d. współpraca w klubami sportowymi,
- e. wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
- f. wspieranie różnych form turystyki krajowej,
- g. wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży,
- h. doposażenie świetlic, klubów i miejsc spotkań,
- i. promowanie form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie,
- j. realizowanie projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania wolnego czasu,
- k. poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych,
- l. zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży w okresie wakacyjnym i zimowym.

8. PRACA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA (DEWIACJE I PATOLOGIE):

- a. zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- b. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- c. diagnozowanie skali zjawiska,
- d. rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym,
- e. rozwijanie programów promujących przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- f. promowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych realizowanych z Policją,
- g. promowanie programów edukacyjnych, profilaktycznych, terapeutycznych związanych z uzależnieniem, adresowanych do dzieci i młodzieży,
- h. ochrona dzieci przed uzależnieniami w rodzinie,
- i. prowadzenie akcji informacyjnych dla rodziców na temat zagrożeń uzależnieniami (alkohol, narkotyki, nikotyna, internet),

j. kontrolowanie zakazu sprzedaży papierosów, alkoholu dzieciom i młodzieży do lat 18.

9. WYCHOWANIE (WSPARCIE SYSTEMU NORM I WARTOŚCI SPOŁECZNYCH GWARANTUJĄCYCH PRAWIDŁOWY PRZEBIEG PROCESU WYCHOWANIA):

- a. włączanie do programów dydaktycznych zajęć profilaktyczno- edukacyjno- wychowawczych z zakresu dewiacji i patologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień,
- b. ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem,
- c. kontynuowanie i wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży,
- d. inicjowanie programów informujących o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulacje medialną, grupową, ekonomiczną, sposobach prewencji i radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- e. wspieranie idei wolontariatu,
- f. inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego,
- g. wspieranie zajęć służących budowaniu postaw sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia,
- h. szkoła jako placówka integrująca wiedzę z różnych dziedzin, służąca wszechstronnemu rozwojowi indywidualnemu, ucząca krytycyzmu oraz angażująca i przygotowująca uczniów do rozwiązywania problemów jednostki, rodziny i społeczności,
- i. wspieranie i promocja uczniów uzdolnionych,
- j. wypracowanie procedury efektywnej selekcji, wyróżniania, nagradzania i monitoringu rozwoju młodzieży uzdolnionej.

IV. REALIZACJA PROGRAMU

Działania mające na celu realizację założeń programu są koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tworogu po zasięgnięciu opinii powołanego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz gminnych komisji poprzez:

1. diagnozowanie problemów rodziny i dziecka,
2. podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
3. opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
5. monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc,
6. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, oraz efektów tych działań,
7. opiniowanie rozdysponowania środków na realizację programu w danym roku.

ŚRODKI NA REALIZACJĘ PROGRAMU MOGĄ POCHODZIĆ Z:

1. budżetu Gminy (planowane w toku prac nad budżetem gminy),
2. budżetu państwa (programy rządowe, konkursy),
3. dotacje unijne,
4. sponsorzy.

REALIZATORZY PROGRAMU:

1. Samorząd lokalny,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
5. Placówki oświatowe i kulturalne.

PARTNERZY:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
2. Kurator sądowy,
3. Dzielnicy,
4. Psycholog i pedagog szkolny,
5. Ośrodek zdrowia,
6. Placówka leczenia uzależnień,
7. Kościół i inne związki wyznaniowe,
8. Kluby sportowe.